

2014

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLICHEK SURINAME**

No. 118

WET van 10 september 2014, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no. 1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no.70)

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLICHEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat in verband met de opname en therapeutische behandeling van recidiverende daders die verslaafd zijn, het wenselijk is het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no. 1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 70) nader te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no. 1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 70) wordt in boek I na TITEL III een nieuw TITEL IIIa toegevoegd, luidende als volgt:

TITEL IIIa
OPNAME EN BEHANDELING DRUGSVERSLAAFDEN

Artikel 69a

1. De rechter kan alvorens hij tot een veroordeling komt, in het geval artikel 55 Wetboek van Strafrecht en artikel 303 Wetboek van Strafvordering niet van toepassing zijn, op vordering van de vervolgingsambtenaar een verdachte in een behandelcentrum voor verslaafden doen opnemen, indien:
 - a. het feit waarop het betrekking heeft een misdrijf betreft waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
 - b. de verdachte, voorafgaand aan het feit als bedoeld onder a, bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak is veroordeeld die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft gehad en is komen vast te staan dat betrokkene een verslaafde is;
 - c. er ernstig rekening moet worden gehouden dat de verdachte wederom een misdrijf zou kunnen begaan samenhangend met de verslaving en
 - d. de veiligheid van personen of goederen opname en plaatsing in een behandelcentrum rechtvaardigen.
2. Onder 'verslaafde' wordt verstaan een persoon ten aanzien van wie uit feiten en omstandigheden blijkt van lichamelijke of psychische afhankelijkheid van een of meer middelen zoals vermeld in artikel 3 van de Wet Verdovende Middelen.
3. De rechter gelast de opname als bedoeld in artikel 69a lid 1 slechts, nadat hij een met redenen omkleed, schriftelijk advies van een gedragsdeskundige over de wenselijkheid of noodzakelijkheid van de maatregel heeft doen overleggen.

4. Het bepaalde in lid 3 blijft buiten toepassing, indien de verdachte weigert medewerking te verlenen aan het onderzoek dat ten behoeve van het advies moet worden verricht. Voor zover mogelijk wordt over de reden van de weigering rapport opgemaakt. De rechter doet zich zoveel mogelijk een ander advies of rapport overleggen, aan de totstandkoming waarvan de verdachte wel bereid is om medewerking te verlenen.

Artikel 69b

In de beschikking, waarin de opname wordt gelast, worden de voorwaarden opgenomen waaraan de verdachte zich dient te houden.

Artikel 69c

1. De opname als bedoeld in artikel 69a kan voor een periode van ten hoogste twee jaren worden opgelegd. Deze periode vangt aan op de dag volgende op die van haar oplegging.
2. De periode van ten hoogste twee jaren als bedoeld in lid 1 van dit artikel kan éénmaal worden verlengd met een periode van ten hoogste twee jaren.

Artikel 69d

1. Met het toezicht op de naleving van de voorwaarden genoemd in de beschikking als bedoeld in artikel 69b is de vervolgingsambtenaar belast.
2. Indien de verdachte zich niet houdt aan de voorwaarden als omschreven in de beschikking of zich onttrokken heeft aan de behandeling in het behandelcentrum, kan de vervolgingsambtenaar vorderen dat de zaak ter terechtzitting wordt behandeld.

3. Indien de verdachte aan de opgelegde voorwaarden naar tevredenheid heeft voldaan, stelt de vervolgingsambtenaar de rechter hiervan in kennis en vordert de voorwaardelijke veroordeling van de verdachte. Op de voorwaardelijke veroordeling zijn de bepalingen van de artikelen 17 tot en met 24 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 69e

1. De plaatsing geschiedt in een door de Minister van Justitie en Politie nader aan te wijzen behandelcentrum voor verslaafden.
2. Bij staatsbesluit worden regels vastgesteld ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de behandeling in het behandelcentrum.
3. De kosten voor de tenuitvoerlegging van de behandeling komen ten laste van de Staat.

Artikel 69f

De rechter kan, op vordering van de vervolgingsambtenaar, op verzoek van de verdachte of diens raadsman dan wel ambtshalve met inachtneming van de artikelen 69a tot en met 69d, de voorwaarden aanvullen, wijzigen of opheffen.

Artikel 69g

Indien de rechter op grond van verkregen inlichtingen van oordeel is dat de voortzetting van de tenuitvoerlegging van de opname en behandeling niet langer is vereist, beëindigt de rechter deze met ingang van een door hem te bepalen tijdstip. Voordat de rechter beslist over te gaan tot genoemde beslissing, wordt de verdachte door de vervolgingsambtenaar ten spoedigste op de hoogte gesteld.

Artikel 69h

De termijn van de opname en behandeling loopt niet:

- a. gedurende de tijd dat degene aan wie deze is opgelegd, uit andere hoofde de vrijheid is ontnomen en
- b. indien degene die in een behandelcentrum is geplaatst, langer dan een dag ongeoorloofd afwezig is.

ARTIKEL II

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt in werking met ingang van de negentigste dag volgende op die van haar afkondiging.
3. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 10e september 2014,

DESIRÉ D. BOUTERSE

Uitgegeven te Paramaribo, de 16e september 2014
De Minister van Binnenlandse Zaken,

E.F. LEILIS

WET van 10 september 2014, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no. 1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no.70)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

Drugs, ook wel verdovende middelen, stimulerende middelen of verboden middelen zijn middelen die een drogerende werking hebben en daardoor kunnen leiden tot verslaving.

Ook in Suriname veroorzaakt drugsverslaving en de vaak daarmee samenhangende criminaliteit veel overlast en ongerief in de samenleving. Om voornoemde reden is drugsverslaving in Suriname een sociaal probleem, waarvoor dringend een adequate oplossing is vereist. Tot nu toe worden personen die drugsverslaafd zijn en de wet overtreden veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf. In de praktijk is gebleken dat vrijheidsbenemende straffen nauwelijks enige invloed hebben op deze groep. Voorts is uit statistieken van verschillende penitentiaire inrichtingen gebleken dat drugverslaafden (ex-gedetineerden) recidiveren.

Ingevolge geldend recht worden beide voorwaarden voor strafbaarheid, schuld en wederrechtelijkheid, verondersteld aanwezig te zijn bij de enkele vervulling van de delictsomschrijving. Het voorgaande brengt met zich mee dat, in het geval van de drugsverslaafden, overtreding van de Wet Verdovende Middelen en het Wetboek van Strafrecht in beginsel wordt vervolgd door het Openbaar Ministerie, met strafoplegging c.q. vrijheidsbeneming als eindresultaat. De woorden "in beginsel" in de vorige zin duiden op de uitzonderingen op strafbaarheid die mogelijk in bijzondere gevallen, waarin een dader zich met succes kan beroepen op een strafuitsluitingsgrond.

Ingevolge het huidige wettelijke systeem is in het sanctiestelsel geen modaliteit opgenomen, waarbij de vervolgingsambtenaar of rechter een drugsverslaafde verdachte onder dwang in een behandelcentrum kan laten opnemen, zodat deze persoon behandeld kan worden voor zijn of haar verslaving.

Teneinde het hoofd te kunnen bieden aan de problematiek van drugsverslaving en beëindiging van het recidive gedrag van drugsverslaafden, wordt middels deze wetswijziging getracht om regels vast te stellen die de opname en behandeling van drugsverslaafden mogelijk moeten maken. Het ligt in de bedoeling dat er een drugsbehandelingsgerecht (Drugtreatment Court, DTC) geïntroduceerd wordt in Suriname, waarvan de institutionalisering zal geschieden in het Reglement op de Inrichting en Samenstelling van de Surinaamse Rechterlijke Macht (RIS).

In deze nieuwe benadering van vervolging van drugsverslaafden wordt aan de vervolgingsambtenaar een centrale rol toebedeeld. De vervolgingsambtenaar zal aan de hand van het strafdossier van de verdachte een besluit moeten nemen of een bepaalde strafzaak zal worden doorverwezen naar het drugsbehandelingsgerecht. Eenmaal doorverwezen naar het drugsbehandelingsgerecht, zal de vervolgingsambtenaar de opname van de verdachte in een behandelcentrum vorderen bij de rechter. Alvorens hierover een beslissing te nemen, zal de rechter advies moeten inwinnen van een gedragsdeskundige omtrent de wenselijkheid of noodzakelijkheid van de opname van de verdachte. Indien de rechter de opname van de verdachte gelast, zal aan hem of haar de kans worden geboden om zich te laten behandelen voor zijn drugsverslaving. Met andere woorden de therapeutische mogelijkheden van behandeling van drugsverslaving wordt binnen het strafrechtelijk systeem geïncorporeerd met als doel recidive vermindering.

In deze multidisciplinaire benadering stellen de vervolgingsambtenaar/rechter en de hulpverlener (coördinator) in samenspraak met de verdachte het behandelingstraject vast. De verdachte krijgt intensieve begeleiding binnen het traject en hij moet op vooraf vastgestelde momenten verschijnen voor het gerecht, waar aan de hand van rapportages van de hulpverlening en regelmatige bloed- en urine controles, de vorderingen van de verdachte/veroordeelde worden bijgehouden.

Binnen dit voorgestelde model is uiteraard een effectieve en efficiënte samenwerking vereist tussen de vervolgingsambtenaar, de rechter en de hulpverlenende organisaties.

Alvorens over te gaan tot invoering van dit alternatief systeem is eveneens onderzoek gedaan in onder andere de Verenigde Staten en Canada waar drugstreatment courts al langer bestaan. Gebleken is dat de drugstreatment courts zowel economische, sociale en individuele voordelen met zich meebrengen. Het recidivecijfer gaat omlaag en de besparingen gegenereerd door het systeem kunnen vele malen hoger zijn dan de kosten verbonden aan het operationeel houden van de drugstreatment courts. Overigens blijkt dat het systeem van drugstreatment courts thans in een nog steeds groeiend aantal landen wordt geïmplementeerd. Daarnaast kunnen drugstreatment courts rekenen op de ondersteuning van de Verenigde Naties, aangezien deze volledig passen in de U.N. Drugs convention van 1988.

Artikelsgewijs

Artikel 69a

In artikel 69a is de mogelijkheid gecreëerd voor de vervolgingsambtenaar om een strafzaak van een verdachte door te verwijzen naar het drugsbehandelingsgerecht. In de subonderdelen a tot en met d zijn dan de voorwaarden hiertoe opgenomen. In dit kader is het belangrijk op te merken dat het te volgen traject van doorverwijzing naar het drugsbehandelingsgerecht reeds begint bij het Korps Politie Suriname. Wanneer eenmaal een persoon een strafbaar feit heeft begaan en daartoe is opgespoord door de politie, zal de verbalisant tijdens het verhoor van de verdachte, zo veel mogelijk moeten nagaan of er een correlatie bestaat tussen gepleegde strafbare feit(en) en drugsverslaving. De verhorende verbalisant zou in deze gebruik kunnen maken van de diensten van een eventuele buurtmanager. Het aan de hand van het verhoor opgemaakte strafdossier welke door de politie doorgestuurd zal worden naar het Openbaar Ministerie, zal als bepalend factor gelden voor de vervolgingsambtenaar om vast te stellen welke strafzaken doorverwezen zullen worden voor behandeling door het drugsbehandelingsgerecht.

In artikel 69a lid 2 is een verslaafde omschreven als een persoon ten aanzien van wie uit feiten en omstandigheden blijkt van lichamelijke of psychische afhankelijkheid van een of meer middelen zoals vermeld in artikel 3 van de Wet Verdovende Middelen.

Het bepaalde in artikel 69a leden 3 en 4 strekt ter bescherming van de verdachte en is waarborg dat niet iedere strafzaak van een verdachte die drugsverslaafd is automatisch wordt doorverwezen naar het drugsbehandelingsgerecht. De grondregel is dat de plaatsing en/of opname in een behandelcentrum niet mag plaatsvinden zonder voorafgaand advies van een gedragsdeskundige. Deze deskundige op het gebied van de gedragswetenschap adviseert over de psychische gesteldheid van de verdachte. In deze wet wordt onder 'gedragsdeskundige' begrepen: een psychiater, een arts die bevoegd is de titel van psychiater of van zenuwarts te dragen. Een ander bijkomend aspect bij drugsverslaafden is het feit dat onderzoek heeft uitgewezen dat bij een groot aantal verslaafden veelal eveneens sprake is van onderliggende psychiatrische stoornissen. Om voornoemde reden is het daarom wenselijk dat vooraf vastgesteld wordt dat er een causaal verband bestaat tussen de gedraging en de verslaving van de persoon. Vermeld dient te worden dat het onderzoek naar de psychische afhankelijkheid van de verdachte van drugs, afhankelijk is van de medewerking van de verdachte. In lid 4 is daarom bepaald dat het advies van de gedragsdeskundige als bedoeld in lid 3 dan buiten toepassing blijft, indien de verdachte geen medewerking verleent aan het onderzoek. In dit geval kan de rechter voor het nemen van de beslissing gebruik maken van andere adviezen en onderzoeken van andere deskundigen of instanties waaraan de verdachte wel heeft meegewerkt.

Artikel 69b

In dit artikel is bepaald dat de verdachte eenmaal opgenomen in een behandelcentrum, gebonden is aan voorwaarden waaraan hij zich dient te houden. Bij de vaststelling van de voorwaarden en het behandelingstraject, wijst de rechter de verdachte op zijn eigen verantwoordelijkheid voor het al dan niet slagen van het

behandelingstraject. Het is niet de bedoeling dat de rechter en de vervolgingsambtenaar zich actief bezighouden met het concrete inhoudelijke therapeutisch gebeuren. In dit kader is het wenselijk dat er een vorm van feedback plaatsvindt waarbij de vervolgingsambtenaar, en via deze ook de rechter, periodiek op de hoogte worden gehouden, door een nader aan te wijzen verantwoordelijke van het behandelcentrum, omtrent de vorderingen van de verdachte. De therapeutische mogelijkheden van drugsbehandeling wordt binnen het strafrechtelijk systeem geïncorporeerd met als doel recidive vermindering. In deze multidisciplinaire benadering stellen de vervolgingsambtenaar en de hulpverlener (coördinator) in samenspraak met de verdachte het behandelingstraject vast. De verdachte krijgt intensieve begeleiding binnen het traject en hij moet op vooraf vastgestelde momenten verschijnen voor het gerecht, waar aan de hand van rapportages van de hulpverlening en regelmatige bloed- en urine controles, de vorderingen van de verdachte worden bijgehouden. Binnen dit model ligt de nadruk op een effectieve en efficiënte samenwerking tussen de vervolgingsambtenaar, de rechter en de hulpverlenende organisaties.

Artikel 69c

De opname van een verdachte in een behandelcentrum mag ten hoogste twee jaren duren voor de eerste keer, met de mogelijkheid van een eenmalige verlenging. De termijn vangt aan op de dag na de dag van oplegging van de maatregel door de rechter. De duur van effectieve verslavingsbehandeling is van vele factoren afhankelijk. Enkele relevante factoren zijn:

- de aard, ernst en duur van de verslaving;
- de frequentie en hoeveelheid van gebruik;
- de motivatie van de verslaafde;
- persoonlijkheidskenmerken van de verslaafde;
- mogelijkheden tot sociaal-maatschappelijke resocialisatie (opleiding, werk, huisvesting, gezins- en familierelaties) etc.

Artikel 69d

Het Openbaar Ministerie houdt toezicht op naleving van de voorwaarden, zoals die zijn opgelegd aan de drugsverslaafde persoon. In de regel zijn er twee uitkomsten mogelijk voor een verdachte, nadat die doorverwezen is naar een behandelcentrum. De eerste uitkomst is geregeld in lid 2. In dit lid is er een voorziening opgenomen voor het geval, waarin een in een behandelcentrum opgenomen verdachte zich niet houdt aan de voorwaarden als omschreven in de beschikking of zich onttrokken heeft aan de behandeling in het behandelcentrum. Teneinde te voorkomen dat de verdachte zich zonder consequenties, dus zonder verdere strafvervolgung, onttrekt aan behandeling, zal de vervolgingsambtenaar, na hierover te zijn gerapporteerd, de verdere vervolging van de verdachte vorderen ter terechtzitting. Immers het gepleegde strafbare feit blijft overeind en hiervoor zal de verdachte dan ook verantwoordelijke worden gehouden.

De tweede uitkomst is geregeld in lid 3 van dit artikel en heeft betrekking op de situatie, waarin de verdachte heeft ingestemd met zijn of haar behandeling in een behandelcentrum voor verslaafden en deze met succes heeft doorlopen. In een dergelijke situatie blijft het gepleegde strafbaar feit door de verdachte recht overeind; echter zal de vervolgingsambtenaar bij het rekwireren van straf rekening moeten houden met de voltooide deelneming. Het ligt in de bedoeling om de verdachte als het ware te belonen door hem niet tot een onvoorwaardelijke straf te veroordelen en daarmee de strafzaak te beëindigen.

Artikel 69e

In dit artikel is bepaald dat de opname van een verslaafde geschiedt in een door de Minister van Justitie en Politie nader aan te wijzen behandelcentrum voor verslaafden. De behandeling van verslaafden dient zoveel mogelijk 'evidence based' te zijn. Dat wil zeggen dat er alleen interventies worden toegepast, waarvan wetenschappelijk is vastgesteld dat ze werken (cognitieve gedragstherapie, vaardigheidstrainingen).

In lid 2 is bepaald dat bij staatsbesluit nadere regels zullen worden gesteld ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de behandeling in het behandelcentrum. In dit staatsbesluit zullen alle nadere details worden uitgewerkt met betrekking tot het te volgen traject voor de behandeling en zullen behandelcentra aangewezen worden.

Artikel 69g

Ingevolge deze bepaling kan de rechter, na verkregen inlichtingen, beslissen om de opname en behandeling van de verdachte in het behandelcentrum te beëindigen. De rechter kan hiertoe beslissen, indien aan hem is gerapporteerd dat de voortzetting van de tenuitvoerlegging van de opname en behandeling niet langer is vereist. Een dergelijk geval kan zich voordoen wanneer de verdachte goede vorderingen boekt tijdens zijn of haar behandeling en dus niet nodig is om hem of haar langer te houden in het behandelcentrum.

Artikel 69h

De termijn van de opname en behandeling loopt niet:

- a. gedurende de tijd dat aan degene aan wie deze is opgelegd, uit andere hoofde de vrijheid is ontnomen en;
- b. zodra degene die in een behandelcentrum is geplaatst, langer dan een dag ongeoorloofd afwezig is.

Paramaribo, 10 september 2014,

DESIRÉ D. BOUTERSE